

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

-

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

-

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

-

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

Suurin huolestamme harrastamisen Suomen mallissa on se, että se suosii nähdäksemme lyhytkestoista harrastamista epätarkoituksenmukaisissa tiloissa. Sen tulisi toimia ”sisäänheittokeinona” harrastuksen löytämiseen, ei ole mitään viitteitä siitä, että esim. kouluilla toimivat harrastuskerhot tavoittaisivat heitä, jotka ovat heikommassa asemassa. Malli ei kannusta nähdäksemme pidempikestoiseen harrastamiseen eikä puutu harrastuspudokkuuteen. Kuten kaikissa harrastuksissa, myös tavoitteellisessa ja pitkäjänteisessä taideharrastuksessa on koronan vuoksi ollut suuria pudotuksia etenkin sellaisissa lajeissa, joiden mielekkyyttä etäopetus on rokottanut. Onnistumisen ilo, jota taideharrastus tuo, on usein kytköksissä siihen, että myös oppii: on ihanaa soittaa pianoa, jos todella oppii soittamaan pianoa. Kertaalleen lopetettuun harrastukseen palaamiseen on iso kynnyks on sitten kyse urheilusta tai taiteesta juuri siksi, että taitojen mentyä taaksepäin tekeminen ei ole enää yhtä kivaa. KULTA ry oli jäsenenä ensimmäisessä harrastamisen Suomen mallia pohtineessa työryhmässä ja jäi siihen käsitykseen, ettei työryhmässä hirttäydytty koulurakennuksessa tapahtuvaan harrastamiseen, joka ei kaikkiin harrastuksiin sovellu, vaan on

järkevää käyttää myös tarkoituksenmukaisia fasilitetteja, joita koulun läheisyydestä löytyy, kuten vaikkapa kuvataidekoulua. On selvää, että harrastus tuottaa enemmän iloa, jos pääsee kokeilemaan välineitä, joita ei kotona ja koulussa ole.

Ihminen ja lapsi on aina janonnut myös itsensä ilmaisemista ja nähdäksi tulemista eri taiteiden keinoin. Kulttuuri ja taide on vahvasti kytköksissä osallisuuteen, nähdäksi ja kuulluksi tulemiseen.

Taideharrastusten hyödyistä on lukuisia tieteellisiä tutkimuksia. Taiteen ja taiteellisen toiminnan on todettu parantavan eri ikäisten ihmisten kognitiivisia kykyjä, eli kykyä havainnoida ja oppia, sekä soveltaa hankittua tietoa. Lapsilla ja nuorilla taiteiden ja kulttuurin ohjatun harrastamisen on havaittu voivan parantaa luovaa ja kriittistä ajattelua, ongelmanratkaisu- ja päättelykykyä, strategista ajattelua ja riskinottoa, tietojen käsittelyä ja päätöksentekoa, lukutaitoa ja kielen kehitystä (esim. teatteriharrastus, kirjaston ja museon käyttö tai musiikkiharrastus), sekä matemaattisia saavutuksia (erityisesti musiikkiharrastus). Taidetoimintaan osallistuminen voi tutkimusten mukaan tukea koulunkäyntiä, tutkinnon suorittamista ja akateemista menestystä. Myöhemmin elämässä positiivisia vaikutuksia on havaittu työllistymisessä, kyvyssä säilyttää työpaikka ja palkkatasossa.

Tutkitusti taideharrastuksessa on mahdollista oppia itsetuntemusta ja itseilmaisua, tunnetaitoja, sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutusta toisten ihmisten kanssa taiteellisen harrastuksen tarjoamassa turvallisessa tilanteessa. Tutkimusten mukaan taiteellinen toiminta voi opettaa positiivista käytöstä, kärsivällisyyttä, empatiaa, toisten arvostusta, toisten tarpeiden huomioimista, kulttuurirajat ylittävää erilaisuuden ymmärrystä, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ymmärtämistä, keskittymistä, sitoutumista ja sinnikkyyttä, itseluottamusta, johtajuutta, elämänhallintaa, yhteistyö- ja viestintätaitoja, ryhmäytymistä, sekä yhteisöllisyyttä. Erityisesti vammaisille ja erityistä tukea tarvitseville henkilöille taiteellinen toiminta voi opettaa uudenlaista itsetuntoa ja käsitystä itsestä ja sitä kautta vaikuttaa ystävyyssuhteisiin.

Harrastaminen ja sen tuoma hyvinvointi ja ilo, se miten se tukee nuoren kasvua ja kehitystä, on muutakin kuin kerran viikossa tapahtuva tunti. Se on leirejä, kuoromatkoja, esiintymisiä ja kaikkea sitä yhdessäoloniloa, mitä samanhenkisten nuorten kanssa saa. Kokonaisvaltaisuutta on myös hommansa osaavan aikuisen rooli: esimerkiksi taidekasvatusta antavat parhaiten ammattilaiset. Soittoharrastus vaatii soitonopettajan, joka osaa paitsi soittaa, myös opettaa. On hyvä huomata, että suomalainen taiteen perusopetus ja musiikkikasvatus on niin tasokasta, että siihen tullaan tutustumaan - myös Islannista. Harrastamisen Suomen mallissa tämä harrastamisen kokonaisuus ja kokonaisvaltaisuus pitäisi jatkossa paremmin huomioida, jotta harrastuskirjo aidosti saadaan sellaiseksi, että mieluisa harrastus löytyy kaikille, eikä harrastamisen Suomen mallista tule mitään iltiksen jatkoa, jossa tarjotaan kaikille yhden järjestön palvelua, jossa muodollisesti on erilaisia kerhoja, joiden taso on mitä on.

Suoraan lapselle ja nuorelle myönnettävä harrastusseteli voisi olla malli, jolla myös pienemmät järjestöt, joilla ei ole mitään saamaa osallistua järeisiin kilpailutuksiin, pääsevät mukaan. Tämä on harrastuskirjon kannalta olennaista. Ilman harrastuskirjoa, ei voi mieluisaa harrastusta löytyä kaikille. On myös hyvä muistaa, että tiedossa on, että sitoutuminen maksuttomaan harrastustoimintaan on

heikkoa. Monet taideharrastuksen hyödyt perustuvat sinnikkyteen, pitkäjänteisyyteen. Siihen iloon minkä ihminen saa siitä, että on ponnistellut ja ponnistelu kantaa hedelmää.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

-

Meriläinen Rosa
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry